

Међународни научни форум
„Дунав - река сарадње“
УДРУЖЕЊЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ МЕЂУНАРОДНЕ
САРАДЊЕ ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ СЛИВА ДУНАВА
И СРБИЈЕ

Двојезични часопис

DANUBIUS

danube-cooperation.com/danubius/

REGIONALNA RAZVOJNA
AGENCIJA BAČKA

Извештај о раду 25. међународне конференције „Дунав – река сарадње“

Међународни научни форум „Дунав – река сарадње“ (МНФ”ДРС”), интердисциплинарно удружење експерата и истраживача посвећених унапређењу међународне сарадње у области одрживог развоја и одрживог коришћења природних и културно-историјских ресурса у сливу Дунава организовало је своју 25. конференцију у сарадњи са Републичком агенцијом за просторно планирање, Институтом а међународну политику и привреду, Градом Смедеревом, и Регионалном развојном агенцијом „Бачка“. Ова тродневна конференција је одржана 24., 25. и 26. септембра 2014. у Бачкој Паланци, Београду и Смедереву, под насловом

„Дунавска стратегија: Од идеје до остварења – 2014“.

Циљ конференције је био да промовише значајне пројекте и пројектне идеје у области одрживог развоја Србије везаних за приоритетне области Дунавске стратегије. Конференција је успешно остварила тај циљ и промовисала значајне пројекте и пројектне идеје у области одрживог развоја Србије.

I – Ток конференције:

I – 1.

Првог дана конференције, у Бачкој Паланци (у Пословном клубу Гранд - Багремара) рад овог међународног скупа отворила је председница Скупштине Републике Србије, госпођа **Маја Гојковић**. Она је истакла да је сарадња у оквиру Дунавске стратегије ЕУ за Србију драгоцену искуство и снажан подстицај ка европским интеграцијама као првом спољнополитичком приоритету Републике Србије. Председница Скупштине је као најсвежију потврду неопходности сарадње у сливу Дунава навела катастрофалне поплаве у мају, којима су биле захваћене Србија, Босна и Херцеговина, као и Хрватска, изискивајући сарадњу становништва и локалних органа власти без обзира на административне границе између тих држава. Она је оценила да је и ова међународна конференција један од облика сарађивања, пре свега у припреми и остваривању конкретних развојних пројеката. На крају говора председница Скупштине је одала признање Међународном научном форуму „Дунав – река сарадње“ за истрајност у напорима да скрене пажњу шире јавности на значај Дунава и важност регионалне и суседске сарадње у току протеклих 25 година.

Конференцију је, у својству домаћина поздравио **Александар Ђедовац**, председник општине Бачка Паланка, изразивши задовољство што се први дан јубиларне конференције Форума „Дунав – река сарадње“ одржава под његовим покровитељством. Он је такође говорио о резултатима и плановима развоја општине на чијем је челу.

На свечаном отварању учесницима се обратио и др **Ерхард Бусек** (Dr. Erhard Busek), бивши вицеканцелар Аустрије, председник Института за Средњу Европу и Подунавље, и председник Скупштине Аустријског економског савета. Он је истакао да Дунавска стратегија представља важан корак Европске уније, који представља између осталог и инструмент за продубљивање сарадње земаља и становништва у сливу Дунава. Указао је на значај повезивања и спајања људи, економских и других потенцијала у региону Дунава, нагласивши да Србија има веома значајну улогу у сарадњи са државама чланицама ЕУ у оквиру Дунавске стратегије. Као веома добар пример сарадње Србије са чланицама ЕУ и државама у региону, Бусек је навео развојне пројекте у басену реке Саве. Пример добро показује, према мишљењу Бусека да Србија може на веома високом нивоу да сарађује са земљама у региону, што важно и са становишта Дунавске стратегије.

Бранислав Бугарски, Покрајински секретар за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Владе АП Војводине је у свом поздравном говору истакао значај Дунавске стратегије Европске уније за Војводину. Он је такође указао на важност сарадње микрорегија, локалних самоуправа, као и регионалне и суседске сарадње за остварење инвестиционих пројеката на тлу Покрајине.

Магистар **Срђан Везмар**, директор Регионалне развојне агенције Бачка одржао је поздравни говор у својству суорганизатора, изразивши између осталог и жељу за наставак пројектне сарадње са Међународним научним форумом „Дунав – река сарадње“. Он је истакао значајност таквих сарадњи, с обзиром да Регионална развојна агенција Бачка даје пуну подршку локалним самоуправама са територије Бачке у креирању пројеката. Један од таквих је и пројекат кроз који ће бити формирана Дестинацијска менаџмент компанија Дунав, једина такве врсте у сливу Дунава, на којем ће учествовати девет локалних самоуправа бачког региона у сарадњи са Регионалном развојном агенцијом Бачка.

На крају уводне седнице др **Едита Стојић Карановић** је укратко упознала скуп са основним циљевима, активностима и резултатима деловања Међународног научног форума „Дунав – Река сарадње“ у току протеклих четврт века, посебно се освћући на ранију сарадњу са градовима у Војводини, у којима се у току протеклих четврт века одржавала конференција Форума (Нови Сад, Сомбор, Суботица, Вршац, Бела Црква, Ковин, Панчево, у неким од њих и више пута).

У оквиру пленарне радне седнице говорили су:

Ђорђе Бајило, архитекта упознао је учеснике Конференције са Генералним пројектом уређења приобаља Бачке Паланке; **Фран Микуличић**, МБА сарадник Регионалне развојне агенције „Бачка“ говорио је о Дестинацијској менаџмент компанији Дунав, као шанси за позиционирање туристичке понуде на глобалном нивоу, а **Небојша Субић**, председник бициклистичког савеза Војводине представио је пројект *EURO VELO 6*, говорећи о развоју бициклистичких коридора уз Дунав и кроз Фрушку Гору. Мр **Милан Вучинић**, испред *Кластера транспорта и логистике Војводине* говорио је о будућим логистичким центрима и лукама на Дунаву. Мр **Слободан Спасић** из Регионалне развојне агенције Бачка, представио је УНЕСКО резерват биосфере „Мура-Драва-Дунав“ као промени која ће донети измене у приступу према екологији, економији и култури. Мр **Наташа Кубуровић**, извршни директор Агенције инжењеринга и консалтинга за одрживи развој, из Београда претставила је пројектну платформу "Еколошке водене базе", док је **Иштван Силваши** (Szilvássy István), председник Савеза мађарских развијатеља насеља и простора говорио о међународном мулти-пројекту

„Дунавска ниска бисера“ и о другим пројектним предлозима регионалне и међусобне прекограничне сарадње Мађарске, Србије и Хрватске.

Први дан конференције се завршио обиласком места планираног пројекта уређења приобаља Бачке Паланке, као и ладањског имања Принциповац у Илоку (Хрватска). Затим су учесници конференције у Нештину (Србија) посетили место планираног пројекта бицикличког инфо центра, те музеја на отвореном „Кућу Савића“, као споменика културе од изузетног значаја за Републику Србију. На крају првог дана Конференције учесници су обишли Винарију „Гастон“ у Нештину, где су имали прилику да дегустирају аутохтона фрушкогорска вина и храну.

I – 2.

Другог дана, у Београду (у Институту за међународну политику и привреду) рад конференције је отворио генерални директор за регионалну политику Европског савета, **Константинос Д. Мусурулис** (Konstantinos D. Moussouroulis). У свом говору он је истакао велики значај регионалних иницијатива Европске уније, међу којима је и Стратегија за Дунав, која је од велике важности не само за чланице, већ и за земље у сливу Дунава које нису чланице ЕУ. Тај значај се огледа – рекао је он – не само у сфери остварења привредног напретка и одрживог коришћења природних ресурса, већ и у ефикаснијем решавању заједничких проблема у свим сферама живота.

Др Ерхард Бусек, бивши вицеканцелар Аустрије, председник Института за Средњу Европу и Подунавље, и председник Скупштине Аустријског економског савета и на Београдској седници се обратио учесницима Конференције. Он је истакао да Стратегија Европске уније за Дунавски регион има главну улогу у развоју транспорта и економије, али да не треба потцењивати потенцијале Дунава и у области туризма, пољопривреде и других грана, а да науци и развоју технологије у свему томе треба дати посебно место.

Конференцију је у својству домаћина поздравио **др Душко Димитријевић**, директор Института за међународну политику и привреду, изразивши задовољство што се јубилеј четврт века пројекта „Дунав – река сарадње“ обележава у овој установи, у којој је пројект инициран и започет на основу дугогодишњих истраживања др Едите Стојић, научног саветника овог института.

На крају уводне седнице др Едита Стојић Карановић је говорила о Четврт века Међународног научног форума „Дунав – река сарадње“ са посебним освртом на улогу Института за међународну политику и привреду, наводећи околности настанка пројекта крајем 80-тих година прошлог века, као и тешкоће, али и успехе у остваривању основних циљева организације. А циљеви су непроменљиво били и јесу унапређење регионалне сарадње у одрживом коришћењу природних ресурса, као и ширење знања и јачање свести о Дунаву као најзначајнијем природном ресурсу Европе који захтева међународну сарадњу.

У оквиру Београдске пленарне радне седнице говорили су:

Његова Екселенција Јан Варшо (Dr. Ján Varšo) амбасадор Републике Словачке, изнео је ставове своје земље о Дунавској стратегији Европске уније. Он је истакао да је неопходна и чвршћа пројектна сарадња како у истраживањима, тако и у проналажењу решења заједничких проблема, какви постоје на пример у области саобраћаја и водопривреде.

Др Зоран Миљивојевић, каријерни дипломата и члан Мешовитог Српско-Румунског Комитета за Ђердап, а његово излагање се односило на статус и перспективе интеграционих процеса у Дунавском региону.

Презентацијом под насловом *Заштита и одрживо коришћење природног и културног наслеђа у Просторном плану Републике Србије*, чији су аутори мр Драган Дунчић, директор Републичке агенције за просторно планирање и др Милица Добричић, руководилац одељења у Републичкој агенцији за просторно планирање приказан је сегмент Просторног плана Републике Србије (ППРС) од 2010. до 2020. године, који се односи на заштиту и одрживо коришћење природног и културног наслеђа, а који обухвата: стање заштите и одрживог коришћења наслеђа као значајног ресурса за будући просторни развој; концепцију просторног развоја која подразумева различит приступ заштити, очувању и коришћењу наслеђа у односу на регионалне и локалне специфичности, као и приоритетне стратешке пројекте и активности заштите, уређења и одрживог коришћења природног и културног наслеђа. Истакнута је важност спровођења ППРС, односно смерница које се односе на заштиту наслеђа кроз ниже планске документе, планове и програме развоја, прописе и општа акта, и њихову улогу у дефинисању стратегија на државном, регионалном и локалном нивоу. У презентацији је указано на значај и потребу континуираног праћења остваривања утврђених циљева и стратешких приоритета заштите и одрживог коришћења наслеђа, кроз програме имплементације и систем утврђених индикатора, као и кроз изградњу и коришћење информационог система за планирање и развој.

Приказано је истраживање, чији аутори су проф. др **Слободан И. Марковић** и мр **Марија Митић**, обоје са Факултета за правне и пословне студије „Др Лазар Вркатић“ из Новог Сада, а које се односи на корпоративно грађанство као претпоставку у остваривању Дунавске стратегије. Затим је презентован рад о значају Дунавске стратегије за Бугарску, чији су аутори проф. др **Богдан Стојанов** и мр **Мила Танчева**, обоје са универзитета „Асен Златаров“ из Бургаса, Бугарска.

Проф. др **Драгољуб Тодић** изложио је рад, за ову конференцију припремљен у коауторству са др **Марком Николићем**, оба аутора из Института за међународну политику и привреду, под насловом „Дунавска стратегија и међународно-правна заштита биодиверзитета у контексту европских интеграција“. Основна теза аутора је да питање заштите биодиверзитета није на одговарајући начин наглашено у Дунавској стратегији, посебно у односу на захтеве који се у вези са тим постављају пред државе које приступају ЕУ.

Магистар **Јелица Горданић**, научни истраживач у Институту за међународну политику и привреду говорила је о улози невладиних организација у процесу остваривања циљева Дунавске стратегије, наводећи да активно и добро организовано грађанско друштво може побољшати рад јавних служби и појачати поверење јавности према њима. Истакнуто је да је укључивање цивилног друштва у спровођење Дунавске стратегије од кључног значаја за њен успех.

По завршетку рада пленарне седнице, у оквиру радионице „Прекогранични и макро-регионални мулти-пројектни предлог „Дунавска ниска бисера“ обиђена су културно-историјска знамења Београда (Калемегдан, Небојшина кула, локације на ушћу) која би могла да се укључе у тај пројектни предлог. Аутор овог пројектног предлога **Иштван Силваши** је при томе упознао учеснике и са захтевом у заједничком писму Међународног научног форума „Дунав – река сарадње“ и Савеза мађарских просторних планера упућеног председницима влада Србије и Мађарске – да дају подршку и овом и сличним регионалним пројектима.

Трећег дана конференције, у Смедереву (у Регионалном Центру за професионални развој запослених у образовању) рад овог међународног скупа отворио је др **Ерхард Бусек**, бивши вицеканцелар Аустрије, председник Института за Средњу Европу и Подунавље, и председник Скупштине Аустријског економског савета. У свом говору он је одао признање Форуму „Дунав – река сарадње“ за истрајност у напорима да се у Србији скрене пажња на значај Дунава као најмеђународније реке, која је у свету на првом месту по броју земаља кроз које протиче. Говорећи о Дунавској стратегији Европске уније, Бусек је нагласио да све земље слива Дунава, па и Србија треба да пређу на интензивније пројектно повезивање, да би што пре и што боље унапредили своју економску снагу, решили проблеме у области управљања еколошким ризицима, као и оне у области саобраћаја.

Конференцију је у име домаћина поздравио заменик градоначелника **Бојан Теофиловић**. Он је рекао да је крилатица с којом је пре четврт века започео пројект који је израстао у широки форум, "Дунав - река сарадње", данас и мото Србије и додао да ову конференцију сматра једним од најважнијих скупова у Србији.

У име Републичке агенције за просторно планирање (РАПП), у својству суорганизатора Конференције учеснике је поздравио мр **Ђорђе Милић**, дипл. просторни планер, заменик директора РАПП.

Председница Међународног научног форума "Дунав - река сарадње" (МНФ"ДРС"), **Едита Стојић Карановић**, истакла је да је за 25 година у активностима овог форума учествовало више хиљада људи заинтересованих за развој међународне сарадње с циљем унапређења одрживог коришћења природних ресурса, а пре свега саме реке Дунав, која је најзначајнији природни ресурс у овом делу Европе. Најављена је намера да МНФ"ДРС" у будућности више пажње посвети инвестиционим пројектима у свим областима у којима је до сада пре свега био нагласак на истраживања и на подизање свести о значају одрживог коришћења природних ресурса у водопривреди и другим привредним гранама, уз коришћење културно-историјских ресурса у туризму. Поменути су и недавно предложен пројект у оквиру приоритетне области број 5 Дунавске стратегије, који се односи на бољу припрему становништва и локалних самоуправа у избегавању катастрофалних штета од поплава. Такође, не треба отписати старе пројектне идеје о повезивању Дунава са Егејским морем преко Велике Мораве и Вардара, који пројект подразумева и претходне мелиорацијске радове у сливу Велике Мораве, што би унапредило одрживи привредни развој Србије.

Директор Дирекције за изградњу, Урбанизам и грађевинско земљиште града Смедерева, **Ненад Крчум**, упознао је скуп са основним карактеристикама града Смедерева и урбанистичким стратешким идејама, за које је рекао да се прилагођавају локалним условима и потребама, а у оквиру укупне развојне политике и посебно одрживог развоја. Приказан је и пројекат "Марина Смедерево".

Зоран Гавриловић, дипл. инж., експерт Института за водопривреду „Јарослав Черни“ и члан Међународног научног форума „Дунав – река сарадње“ говорио је уз веома упечатљиву презентацију о антропогено генерисаним природним наносима на речним токовима као растућем проблему у Србији.

Иштван Силваши (Szilvássy István), председник Савеза мађарских развијатеља насеља и простора говорио је о међународном мулти-пројекту „Дунавска ниска бисера“ и о другим пројектним предлозима чије остварење зависи од међународне и међу-општинске сарадње Смедерева и Ковина.

По завршетку наведених излагања следио је обилазак локација представљених пројеката на обали Дунава и Смедеревске тврђаве.

Конференција је закључена свечаном вечером на којој су усвојени закључци 25. конференције „Дунав – река сарадње“ и договорана будућа сарадња, док је званично проглашење најбољих пројеката представљених на овој конференцији одложено за 11. мај 2015. године, с обзиром на недостатак комплетне документације свих представљених пројеката у сва три дана ове конференције.

II – Закључци конференције:

25. конференцијом „Дунав – река сарадње“ која је одржана 24-26. септембра 2014. у Бачкој Паланци, Београду и Смедереву, под називом „**Дунавска стратегија: Од идеје до остварења – 2014**“ заокружен је циклус од четврт века деловања *Међународној научној форуму „Дунав – река сарадње“*, чиме је уједно обележен јубилеј двадесетпетогодишњег рада на популаризацији резултата научних истраживања еколошки утемељеног коришћења природних ресурса и свих осталих развојних и културних добара у сливу Дунава, као и на промоцији значаја Дунава као најинтегративније међународне реке у свету за међународну сарадњу и одрживи развој земаља у његовом сливу.

Чињеницом да *Међународни научни форум „Дунав – река сарадње“* овом конференцијом обележава своје четвртвековно залагање за исте циљеве који се постављају и у Дунавској стратегији Европске уније донетој на основу *Резолуције Европској парламентији од 21. јануара 2010 о европској стратегији за Дунавски регион*, потврђена је исправност наших полазних и током четврт века непромењених циљева. То представља највеће морално признање за постојање и непоколебиво деловање *Међународној научној форуму „Дунав – река сарадње“* у протеклих 25 година.

У намери да овом јубиларном конференцијом учини даљи корак од указивања на стратегијску улогу Дунава и притока његовог широког слива у прекограничној и регионалној сарадњи, овом конференцијом је нагласак стављен на разматрање актуелног стања регионалних, прекограничних, међуопштинских и локалних развојних пројеката. Тиме је ***Међународни научни форум „Дунав – река сарадње“*** започео нову фазу свог деловања, снажнијег ангажовања на иницирању нових облика сарадње и нових пројеката, а у духу циљева за **које се годинама залаже**. Наиме, догађаји у сливу Дунава, протеклих четврт века, како они болни, као што су разарања ратом и природним катастрофама, тако и они позитивни, усмерени на успостављање сарадње ради обезбеђивања одрживог развоја потврдили су не само исправност досадашњег ангажовања, већ и неопходност преласка са речи на дело, на генерисање развојних и инвестиционих пројеката који ће предупредити друштвене и природне катастрофе и обезбедити бољи живот за све становнике у сливу Дунава.

ЕСК/15-10-2014